

I

**INFORME DE RESTAURACIÓ D'UN MAPA
DE CATALUNYA DE 1720 (REG. MHC 10264)
QUE PERTANY AL FONS DEL MUSEU
D'HISTÒRIA DE CATALUNYA**

BARCELONA, 19 de Maig del 2023

DESCRIPCIÓ DEL MAPA DE CATALUNYA 1720

AL REY NUESTRO SEÑOR POR Joseph Aparigi Geografo de S.M, natural del principado Cataluña con privilegio por veinte años en el de 1720
En Barcelona en Casa Juan Pablo Marti librero a la Plasa de San layme

CARACTERÍSTIQUES

Dimensions total 122'5cm alt x 153cm ample.

Composició formada per: 4 lamines de 61cmx 66cm aprox. imprès i encolat coincidint en els marges juxtaposat, creant un bloc central 122'5cm x 134cm, amb la representació geogràfica de Catalunya. En el dos marges laterals s'hi han adherit dues bandes amb motius florals, de una amplada de 10cm. i de la mateixa llargada que el mapa de 122'50 cm dividides en tres fragments per llargada.

Iconografia : el conjunt de l'obra esta composada per una part central del mapa de Catalunya en forma de illa separada de França amb el títol de: " Descripcion geogràfica del pricipado de Catalunya" amb un mar al nord amb els dos títols de "parte de Langvedoch " i " parte de Rossellon". En la superior dreta en trobem un Angel volador amb un llistat noms de " retorias " i al costat una mica a vall un llistat de referencia " Observacions" En la part inferior centre-dreta tenim la informació de escales amb dues referencies diferenciades de cotes, representades amb una banda sostinguda per dues feres, un lleó i un drac, i a l'extern inferior dret l'escut reial amb el títol del mapa, la dedicatòria i el permís requerits

Descripció

materials :

- Paper de tina de fibres naturals
- Imprès gravat calcogràfic amb 4 planxes a una sola tinta (monogramàtic) negra
- Acolorit a mà amb diferents tonalitats de tintes planes sobre al mapa de Catalunya, on destaca la tonalitat verda, taronja, groga, i en altres parts, destaquen els colors molt més intensos de l'escut-corona i els vermells de les boques de las dues feres
- Bandes laterals amb motiu florals (sanefa de fulles d'olivera i floretes), que ha estat col·locada posteriorment, com element decoratiu i que es sobreposa al marge de la estampa, tapant la barba de paper imprès arran del línia o filet imprès que ha estat resseguida i repintada de color blavós.

Els motius de las bandes esta feta a manualment amb un dibuix preparatori i acolorit amb pintura aquosa al tremp de diferent color

- El conjunt de l'obra esta entelat amb tela de arpillera força gruixuda i posteriorment s'ha col·locar sobre una lamina de fullola. Aquests dos nous materials de tela i lamina de fullola, amb estat afegits posteriorment per tal de donar integritat i reforçar el conjunt .

ALTERACIONS

En general es pot afirmar que l'estat de conservació es greu i el suport està en un estat de difícil manipulació que podríem qualificar de delicat.

El mapa ha estat exposat molt de temps, sense cap protecció, abans de se emmarcat amb un vidre, factor que ha ocasionat una gran acumulació de brutícia en tota la superfície, que emmascara molt la visió del mapa. També hi ha diverses taques de líquids en forma d'esquitxos i aurèoles, com una gran taca de humitat en la part superior que ha dissol parcialment la pintura formant una tonalitat mes intensa.

Hem de destacar la gran quantitat de taques negres ocasionades per excrements de insectes (mosques) que algunes zones han estat pintades a sobre amb un guaix blanc.

Uns dels problemes principals el trobem en las diferents intervencions que ha sofret el mapa, tan pel que fa als materials de reforç con per l'excés de repintat. El retoc amb el temps i les condicions ambientals ha canviat de tonalitat i distorsiona el conjunt. Els reforços primer de tela i posteriorment de la lamina rígida de fullola, han provocat un estres al suport, degut als de dilatació- contracció, entre del suport original i els materials de reforç, en ser materials higroscòpics. Aquets moviments han provocat alteracions en el original com: deformacions, esquerdes, clivelles, tensions, pèrdua de adhesió i fomenta la pèrdua de la capa pictòrica, en forma de craquelats i descamació.

En aquestes les alteracions , anteriors hem de sumar-hi altres degradacions físico-mecàniques com ratllades, forats moltes ocasionades per la manipulació que a afavorit sobretot pèrdua de suport.

PROCÉS DE RESTAURACIÓ

Desmuntatge

Es procedeix a fer el desmuntatge del mapa, es retira el marc de fusta i el vidre de protecció i s'elimina, ja que serà substituït per un metacrilat per rebaixar el pes del conjunt.

La fonadura es de contraxapat i no s'ha pogut eliminar en estar-hi el mapa totalment adherit. Alhora en ser solubles a l'aigua bona part de les tintes amb que està confeccionat el mapa, impossibilita que es faci cap procés amb humitat. Per la qual cosa es farà una restauració complerta però evitant els procediments que requereixin molta humitat..

Neteja mecànica

El primer pas ha estat passar paletines de pèl suau per tota la superfície i posteriorment pols de goma Wishab®, retirada amb paletines, i amb goma en barra Milan 430 per aprofundir en la neteja la qual s'ha eliminat posteriorment amb molta cura de no deixar cap rastre.

Les taques d'excrements de mosques i d'altres incrustacions s'han eliminat amb la punta del bisturí.

Les aurèoles que estaven fora del dibuix s'han tractat amb gomes més dures. I posteriorment amb humitat local aplicada amb pinzell molt fi i assecades amb espàtula calenta interposant un paper absorbent. Amb la intenció de rebaixar el seu impacte visual

Tenint en compte les mides del mapa i el seu estat extremadament degradat, aquest procés de neteja ha estat de difícil execució i de llarga durada. Tot i això el resultat ha estat molt positiu.

Desacidificació

Després de comprovar l'acidesa del mapa en general i en diversos punts la mitjana ha estat de 5,5 de pH, per la qual cosa s'ha procedit a fer una desacidificació en sec emprant bookeeper en esprai, polvoritzant la totalitat de la superfície. Aquesta operació s'ha repetit dues vegades amb la finalitat de neutralitzar el pH del mapa, sobretot de les zones on les tintes són àcides.

Consolidació d'esquinços

El mapa té molt esquinços als marges i zones molt debilitades que representen un perill per a la seva integritat. Per la qual cosa s'ha procedit a consolidar aquestes zones amb un paper japonès de 18 gr/m² amb adhesiu cel·lulòsic (Tylose MHB300). Per accelerar l'assecat s'utilitza una espàtula calenta protegint el suport amb un hollytex@.

Reintegració de forats, clivelles i pèrdues de suport

a.- Els marges superior i inferior s'han reintegrat amb paper arakaji de 30gr/m2 de color cru i els marges amb ornamentació de flors amb paper japonès de 18gr/m2 tenyit. S'ha adherit amb cola metilcel·lulòsica molt espessa amb una petita proporció (5%) de acetat de polivinil de pH neutre. En els marges despresos s'ha posat per sota el paper japonès per fer la reintegració i posteriorment s'ha encolat l'original al damunt . En canvi a les bandes laterals sempre s'ha sobreposat l'empelt.

b.- Les pèrdues de suport i forats, que en ocasions deixaven ha veure la fusta, o la tela, es reintegren amb paper japonès de gramatge alt 35gr/m2 tenyit amb tints naturals especials per paper. S'utilitza com adhesiu una barreja (5%) de i acetat de polivinil de conservació M18 i cola metilcel·lulòsica i assecat amb espàtula calenta.

La metodologia ha estat rebaixar i separar les vores de l'original i sobreposar diferents trossos de paper japonès per aconseguir el nivell de igualació i finalment s'adhereix el perímetre marges del forat.

c.- A les zones despreses de clivelles i esquerdes s'han obert les vores posant un paper japonès de 18 gr/m2 entremig del suport rígid i granulós de la tela i el paper del mapa per tal , d'esmoreir possibles moviments de contracció /dilatació evitant que s'arribin a trencar i facilitar una millor adhesió. L'adhesiu emprat ha estat Klucel G i s'ha assecat sota pes local.

Retoc estètic

Aquest mapa ha estat reiteradament restaurat i sobretot retocat, pràcticament en dues terceres parts . Aquests retocs , suposem que amb el temps han fet un viratge de color i actualment no s'ajusten en absolut al conjunt. Tampoc és un retoc massa precís, més aviat està fet a l'engròs i emmascara força noms, fa aurèoles i dilueix la tinta original. Tot això junt amb l'acidesa, ha fet que el sustentat original s'hagi anar desprenent, deixant per tota la superfície punts blancs.

Per aquest motiu, s'ha procedit per una part a retirar els retocs antics que distorsionaven la lectura del mapa i per l'altra a retocar amb aquarel·la els punts blancs i d'altres zones on hi havia llacunes de sustentat. Una zona que també s'ha retocat es la línia exterior que tenia diverses pèrdues i molts retocs anteriors.

Emmarcament

Finalment s'ha tornat a emmarcar eliminant el vidre per rebaixar el pes del conjunt i es substitueix per un metacrilat, com a trassera s'ha posat una cartró de conservació i s'ha segellat amb cinta de paper autoadhesiva, amb la finalitat de deixar transpirar el conjunt.

RECOMANACIONS DE CONSERVACIÓ

És recomanable que el mapa tractat es mantingui en unes condicions d'humitat i temperatura constants, essent els paràmetres ideals, segons els estàndards internacionals per la conservació del material documental, de 50-55% d'Humitat Relativa i 18-20°C de Temperatura. També es convenient controlar la llum en el cas que sigui exposat.

FOTOGRAFIES

- Estat de conservació

ALTERACIONS

PROCÉS DE RESTAURACIÓ

Neteja

Consolidació

Reintegració

Desacidificació

Aplanament
puntual

Retoc

FOTOGRAFIES

Abans

Després

Abans

Després

Abans

Després

Abans i Després

Abans

Després

Abans

Després

